

หัวข้อวิทยานิพนธ์	อุดมคติทางธุรกิจของผู้ประกอบการไทยเชื้อสายจีน: กรณีศึกษากลุ่มผู้นำหอการค้าจีน (พ.ศ. 2488-2540)
ชื่อผู้เขียน	นางสาววิภาวี สุวิมลวรรณ
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อ.ดร.กรพนัช ตั้งเชื่อนขันธุ์
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงการดำเนินธุรกิจและอุดมคติทางธุรกิจของผู้ประกอบการไทยเชื้อสายจีนภายใต้ช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2488-2540 ผ่านการพิจารณาลักษณะการดำเนินธุรกิจ กิจกรรมด้านการกุศล ตลอดจนแนวคิดและคุณค่าต่างๆ ที่ผู้ประกอบการไทยเชื้อสายจีนยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจ โดยเลือกผู้นำหอการค้าจีน ได้แก่ นายมา บุญกุล นายสัทท มหาคุณ นายชิน โสภณพนิช นายสมาน โอภาสวงศ์ และนายเกียรติ วัฒนเวคินเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ถือเป็นชนชั้นนำทางเศรษฐกิจของไทยที่มีบทบาทสำคัญทั้งต่อวงการเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมของทั้งชาวไทยและชาวไทยเชื้อสายจีนตลอดมา

ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการดำเนินธุรกิจและอุดมคติการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการไทยเชื้อสายจีนมีพื้นฐานที่วางอยู่บนหลักความสัมพันธ์และการบริหารงานแบบครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามเมื่อเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการเมืองเปลี่ยนแปลงไป การดำเนินธุรกิจของคนเหล่านี้จึงมีการปรับเปลี่ยนตามไปด้วย ในช่วง พ.ศ. 2488-ทศวรรษ 2520 ผู้ประกอบการไทยเชื้อสายจีนมีแนวทางการดำเนินธุรกิจที่โดดเด่น 3 แนวทางคือ การดำเนินธุรกิจร่วมกับรัฐ การดำเนินธุรกิจภายใต้การเข้าสมาคมธุรกิจ และการดำเนินธุรกิจที่อาศัยการขยายฐานพันธมิตรทางธุรกิจโดยการร่วมทุน ส่วนในทศวรรษ 2520 เมื่อเศรษฐกิจเกิดการเปลี่ยนแปลงและภาครัฐมีบทบาทต่อภาคธุรกิจลดน้อยลงไป แนวทางการดำเนินธุรกิจร่วมกับรัฐจึงค่อยๆ ลดบทบาทลง ในขณะที่แนวทางการดำเนินธุรกิจภายใต้ความร่วมมือในรูปสมาคมธุรกิจ และการขยายธุรกิจจากการร่วมทุนมีความสำคัญเพิ่มขึ้น

ส่วนในด้านอุดมคติทางธุรกิจ การศึกษาพบว่าอุดมคติทางธุรกิจของผู้ประกอบการไทย เชื่อสายเงินเน้นความสำคัญด้านการตอบแทนสังคมและการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคมเป็นสำคัญ โดยถือว่าการช่วยเหลือสังคมเป็นหน้าที่ทางวัฒนธรรมของผู้ที่ประสบความสำเร็จทางธุรกิจ อย่างไรก็ตาม ขอบข่ายของกิจกรรมทางสังคมของผู้ประกอบการไทยเชื่อสายเงินในแต่ละช่วงเวลามีความแตกต่างกัน ออกไป โดยมีปัจจัยของความเปลี่ยนแปลงคือปัญหาการเมืองระหว่างประเทศและมาตรฐานของ วัฒนธรรมแห่งชาติที่แตกต่างกัน ในช่วง พ.ศ. 2488-ทศวรรษ 2520 ผู้ประกอบการไทยเชื่อสายเงิน เน้นการให้ความช่วยเหลือชาวจีนด้วยกันเองเป็นพิเศษ เนื่องจากต้องการจรรโลงคุณค่าของพ่อค้าที่ดี ตามความเชื่อของวัฒนธรรมจีนเอาไว้และในขณะเดียวกันก็มีการสงเคราะห์ผู้คนในสังคมไทยและ ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของชาติไทยหลายประการเพื่อแสดงให้เห็นถึงการเป็น ผู้ประกอบการที่ดีและไม่เป็นอันตรายต่อชาติไทย ถัดมาในช่วงหลังทศวรรษ 2520 เมื่อเงื่อนไข การเมืองระหว่างประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลง การเป็นจีนไม่ได้เป็นอันตรายต่อชาติไทยอีกต่อไป ผู้ประกอบการไทยเชื่อสายเงินจึงดำเนินกิจกรรมเพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรมจีนและการจรรโลงคุณค่าของ ความเป็นจีนมากขึ้น ควบคู่กับการรักษาวัฒนธรรมสำคัญตามอุดมคติของชาติไทยนั่นคือการกตัญญู ต่อชาติ การส่งเสริมพระพุทธศาสนา และการจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

คำสำคัญ: ผู้ประกอบการไทยเชื่อสายเงิน, ชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ, อุดมคติทางธุรกิจ, ความสัมพันธ์, กิจกรรมทางสังคม